

Sygnatura akt VI Ka 1115/22

Warszawa, dnia 8 listopada 2023 r.

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Remigiusz Pawłowski

Sędzia: SSO Tomasz Morycz

SSO Ludmiła Tułaczko

protokolant: protokolant sądowy – stażysta J. K.

przy udziale prokuratora Jerzego Kopcia

po rozpoznaniu dnia 8 listopada 2023 r. w Warszawie

sprawy

D. O. córki W. i H., ur. (...) w W.

oskarżonej o czyny z art. 298 § 1 kk i z art. 286 § 1 kk

K. T. syna A. i M., ur. (...) w W.

oskarżonego o czyny z art. 298 § 1 kk i z art. 286 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżoną i obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie

z dnia 31 maja 2022 r. sygn. akt III K 850/19

zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że oboje oskarżonych uniewinnia od popełnienia występku kwalifikowanego z art. 298 k.k. i ustala, że w tej części koszty procesu ponosi Skarb Państwa;

w pozostałym zakresie tj. w części dotyczącej występku z art. 286 § 1 k.k. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

zasądza od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 1200 zł tytułem opłaty w sprawie oraz pozostałe koszty sądowe w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 1115/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	3	

CZĘŚĆ WSTĘPNA**1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji**

Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi Północ w Warszawie z dnia 31 maja 2022r. o sygn. akt III K 850/19.

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia**1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
1.	<p><u>Zarzut wspólny w zakresie wszystkich trzech apelacji:</u></p> <p>Błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na ustaleniu, że oskarżeni dopuścili się popełnienia zarzucanych im czynów, jako konsekwencja obrazy prawa procesowego w postaci dowolnej oceny materiału dowodowego.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p><u>Ocena wspólna, co do obojga oskarżonych:</u></p> <p>W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej, bo swobodnej oceny materiału dowodowego, a w konsekwencji dokonał właściwych ustaleń faktycznych. Istotą materiału dowodowego były opinie biegłych z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych, które opierały się na materiale fotograficznym obu aut, zgłoszonych, jako uczestniczące w kolizji. Biegli nie kwestionowali jakości tych dowodów, nie widzieli potrzeby skorzystania z innych źródeł, a opiniując</p>		

niezależnie od siebie doszli do identycznych wniosków. W ocenie Sądu Okręgowego, biegli sądowi posiadają kwalifikacje do uznania, czy na określonym materiale dowodowym można budować kategorię wniosków, tym bardziej że czynią to pod rygorem odpowiedzialności karnej od roku, do dziesięciu lat pozbawienia wolności. W ocenie Sądu Okręgowego, wszystkie opinie, w tym ustne, nie budziły zastrzeżeń, pod względem ich wiarygodności. Były jasne, zupełne i pozbawione sprzeczności. Żadna ze stron, zarówno w toku procesu, jak i w środkach odwoławczych, nie potrafiła ich skutecznie podważyć, kwestionując jedynie ich wnioski, jako sprzeczne z przyjętą linią obrony.

Z przeprowadzonych opinii biegłych wynika niezbicie, że uszkodzenia pojazdów nie odpowiadają możliwościom dokonania uszkodzeń w razie ich kontaktu w okolicznościach opisanych przez oskarżonych, uszkodzenia są niekompatybilne pod względem energetycznym, to znaczy pochłoniętej energii i przekształcenia jej w uszkodzenia, rozłożenie uszkodzeń przodu pojazdu V. z prawej i lewej strony nie odpowiada powierzchni kontaktowej boku A., brak charakterystycznych śladów szkła ze zbitych reflektorów na powierzchni lakierniczej boku A., brak na obu autach cech kontaktu z pojazdem w ruchu prostopadłym. Powyższe wnioski nie pozostawiały wątpliwości, co do winy obojga oskarżonych. Pierwotna akceptacja rzeczoznawcy nie mogła mieć na to wpływu, wobec oczywistej rozbieżności zakresu posiadanych

<p>kompetencji przez niego i przez biegłych sądowych.</p> <p>Skarżący zgodnie zarzucili wyrokowi pierwszej instancji wadliwą ocenę wyjaśnień obojga oskarżonych i przez ten pryzmat podważali opinię biegłych. Rzecz jednak w tym, że zarówno oskarżeni, jak i świadek S. O., jej brat, mieli interes w tym, by przedstawiać relację określonej treści, zaś biegli działali obiektywnie. Ich bezstronności i profesjonalizmu również nikt nie podważał. Sąd Okręgowy uznał dokumentację szpitalną za rzetelną, bowiem brak było podstaw do odmiennych wniosków, jednak obrażenia ciała, jakich świadek doznał, nie mogły powstać w opisywanych przez nich okolicznościach, bowiem nie pozwalały na to wnioski opinii biegłych. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutu o dowolnej ocenie materiału dowodowego, dokonanej przez Sąd pierwszej instancji.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana wyroku poprzez uniewinnienie obojga oskarżonych od popełnienia obu zarzucanych im czynów, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji, celem ponownego rozpoznania.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Bezzasadność zarzutów implikuje analogiczną ocenę powyższych wniosków.</p>		

OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	Oskarżeni swoim postępowaniem nie wyczerpali znamion występku, opisanego w art. 298§1 kk.
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
<p>Sąd Rejonowy w powyższym zakresie dokonał prawidłowo ustaleń faktycznych, bowiem uznał, że do opisaney przez oskarżonych kolizji drogowej w ogóle nie doszło. W opisie czynu zakwalifikowanego z art. 286§1 Sąd kk użył określeń „fikcyjnej, upozorowanej szkody” i analogiczny wywód znalazł się w pisemnych motywach orzeczenia. Sąd Okręgowy uznał, że znamiona występku z art. 298§1 kk realizuje tylko takie zachowanie, które polega na spowodowaniu zdarzenia będącego podstawą do wypłaty odszkodowania, a zatem celowe takiego zdarzenia wywołanie. Samo powołanie się na fakt kolizji drogowej, w celu uzyskania świadczenia, bez jego fizycznego spreparowania nie rodzi odpowiedzialności z tego przepisu, ograniczając w omawianej sprawie konsekwencje prawno-karne do występku oszustwa z art. 286§1 kk.</p> <p>Sąd Okręgowy podzielił stanowisko wyrażone w komentarzu do kodeksu karnego pod redakcją W. W. (2) i A. Z., gdzie stwierdzono, że „obejmowanie zakresem kryminalizacji także przypadków, w których dochodzi jedynie do upozorowania zdarzeń będących podstawą do wypłaty odszkodowania, byłoby nadinterpretowaniem znamienia „powoduje zdarzenie” i w istocie – stosowaniem interpretacji contra legem. Gdyby natomiast było inaczej, zbyt wiele stałyby się czynione od pewnego czasu zabiegi zmierzające do znowelizowania przepisu art. 298 § 1 przez ujęcie obok określenia „powoduje zdarzenie” także określenia „pozoruje zdarzenie”. Stwierdzono tam również że „spowodowanie” zdarzenia stanowiącego podstawę wypłaty odszkodowania to sytuacja, gdy sprawca wywołuje zdarzenie, które w myśl postanowień umowy ubezpieczeniowej stanowi podstawę wypłaty odszkodowania. Zdarzenie to, w przeciwieństwie do wypadku upozorowania, rzeczywiście następuje. Różnica między sytuacją, która na podstawie przepisów prawa stanowi legalną przesłankę wypłaty odszkodowania, a wypadkiem spowodowania zdarzenia polega jedynie na tym, że w razie spowodowania</p>	

zdarzenie następuje z woli, a więc zależnie od ubezpieczonego, stanowi wynik zachowania się sprawcy, nie zaś okoliczności od niego niezależnych”.

Raz jeszcze należy powtórzyć, że z opinii J. S. (k 645) wynika, że położenie stref deformacji elementów przodu V. jest niezgodna z możliwościami powstania uszkodzeń w tym pojeździe w wyniku kontaktu z elementami prawego boku A. w deklarowanych okolicznościach. Oznacza to, że biegły nie stwierdził w materiale fotograficznym takich uszkodzeń w części przedniej samochodu marki V., co wyklucza kontakt tego auta z bokiem samochodu marki A., co znów oznacza, że do opisanej w zgłoszeniu szkody kolizji dojść nie mogło, niezależnie od woli jej uczestników. Tym samym nie miało miejsca „spowodowanie zdarzenia”, o czym mowa we wskazanym przepisie.

ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO

5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji

1.

Przedmiot utrzymania w mocy

Rozstrzygnięcie dotyczące sprawstwa obojga oskarżonych w zakresie przestępstwa z art. 286§1 kk i wymierzonych za to kar.

Zwięźle o powodach utrzymania w mocy

Jak opisane zostało w części trzeciej uzasadnienia, ocena zgromadzonego materiału dowodowego pozwoliła ponad wszelką wątpliwość uznać, że oboje oskarżeni, działając wspólnie i w porozumieniu, dopuścili się przestępstwa oszustwa z art. 286§1 kk. Nie ustalono okoliczności, w jakich do tego porozumienia doszło, lecz jego istnienie jest logiczną konsekwencją pozostałych ustaleń faktycznych, wynikających z innego niż osobowy materiał dowodowy i opinii biegłych. Skoro do rzeczonej kolizji dojść nie mogło, a oskarżony T. sporządził dokument o jej okolicznościach i swojej odpowiedzialności, czym posłużyła się oskarżona O., w celu uzyskania odszkodowania, to należy wykluczyć ich przypadkowe współdziałanie. Nie sposób byłoby doszukać się jakiegokolwiek logiki we wzięciu na siebie przez oskarżonego T. winy spowodowania kolizji, której

nie było, gdyby nie poprzedzały tego konsultacje z oskarżoną O. lub osobami trzecimi. Nawet jeśli oskarżona w tych konsultacjach nie uczestniczyła, to świadomie je akceptowała, konkludentnie realizując to porozumienie, również wszak zdając sobie sprawę, że do kolizji nie doszło. Niezależnie od tych szczegółów, działanie oskarżonych wspólnie i w porozumieniu nie może budzić zastrzeżeń.

Nie budziły wątpliwości również inne znamiona wskazanego występku, o czym traktował Sąd Rejonowy w pisemnym uzasadnieniu. Wprowadzenie w błąd instytucji ubezpieczeniowej polegało na fałszywym zapewnieniu, że do opisanej kolizji drogowej doszło, zaś niekorzystne rozporządzenie mieniem sprowadzało się do realizacji faktury związanej z naprawieniem szkody, co nie miałoby miejsca, gdyby ubezpieczyciel znał prawdziwe intencje oskarżonych. Korzyść zaś sprowadzała się do naprawienia pojazdu oskarżonej. Fakt, że naprawa miała bezgotówkowy charakter, dla tych ustaleń nie ma żadnego znaczenia.

Również kary grzywny, wymierzone za ten czyn każdemu z oskarżonych nie miały waloru rażąco niewspółmiernie surowych.

5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji

1.

Przedmiot i zakres zmiany

Uniewinnienie obojga oskarżonych od popełnienia występku z art. 298§1 kk.

Zwięźle o powodach zmiany

W tym zakresie rozstrzygnięcie zapadło zgodnie z art. 440 kpk, bowiem nikt ze skarżących nie podnosił zarzutu obrazy prawa materialnego w postaci przyjęcia, że upozorowanie zdarzenia ubezpieczeniowego spełnia kryteria jego spowodowania, o czym mowa w art. 298§1 kk. Skoro utrzymanie wyroku w tej części w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe, jego zmiana poprzez uniewinnienie obojga oskarżonych była konieczna.

Na skutek uniewinnienia od jednego czynu, zgodnie z art. 575§2 kpk w zw. z art. 568a§2 kpk utraciła moc ex lege kara łączna. Sąd Okręgowy podziela stanowisko wyrażone w szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego, że w

tym zakresie jakiegokolwiek dodatkowe rozstrzygnięcia były zbędne (dla przykładu wyrok SN z dnia 24.08.23r. o sygn. akt II KK 239/23).

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji

5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku

Koszty Procesu

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	Z uwagi na utratę mocy przez karę łączną i utrzymanie jedynie kary jednostkowej grzywny, Sąd zasądził od każdego z oskarżonych jedną opłatę w sprawie. Zasądzone zostały również poniesione w postępowaniu odwoławczym wydatki. Sąd nie znalazł podstawy, co do któregokolwiek z oskarżonych do zwolnienia z kosztów sądowych, bowiem brak było podstaw do uznania, że poniesienie ich będzie nadmiernie uciążliwe, z uwagi na ich sytuację majątkową, rodzinną, czy wysokość uzyskiwanych dochodów. Nie przemawiały również za tym względy słuszności. Koszty procesu w części uniewinniającej ponosi Skarb Państwa.

PODPIS	
SSO Remigiusz Pawłowski SSO Ludmiła Tułaczko SSO Tomasz Morycz	
1.3. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	1
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonej D. O.
Rozstrzygnięcie, rozstrzygnięcia brak albo	Część skazująca.

ustalenie, którego dotyczy apelacja			
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli		

	mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# Zmiana

1.3. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	2.
Podmiot wnoszący apelację	Oskarżona D. O.
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Część skazująca.

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		

#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# Zmiana

1.3. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	3.
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego K. T..
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Część skazująca.
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia	

# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych		

	przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	Zmiana